

Marks kommun

bun@mark.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Björketorpskolan i Marks kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Marks kommun att senast den **20 oktober 2022** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Beslutet om föreläggande gäller omedelbart.

Nedan anges de åtgärder som huvudmannen måste vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna samt den lagstiftning med tillhörande föreskrifter som huvudmannens åligganden följer av. Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen, om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga åtgärder i beslutet om föreläggande. Skälen för Skolinspektionens ställningstagande i fråga om att verksamheten inte uppfyller krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten samt i fråga om de skyldigheter som huvudmannen måste fullgöra (åtgärder) redovisas nedan.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Marks kommun inte uppfyller författningskraven avseende arbete för att motverka kränkande behandling av elever, samt avseende att lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav.

Åtgärder

Arbete mot kränkande behandling

- Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen).

Läraryrshörighet

- Se till att rektorn organiserar verksamheten så att eleverna, så långt det är möjligt, får undervisning av lärare som innehar legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver (2 kap. 13 och 18 §§ skollagen).

Motivering till föreläggande**Arbete mot kränkande behandling***Skolinspektionens bedömning*

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i skolenhetens arbete för att motverka kränkande behandling då lärarna på skolan uppger att det höga antalet kränkningar och lärarnas arbetsbelastning gör att inte allt som ska anmälas till rektorn som kränkande behandling görs som sådan. Att uppgivna kränkningar inte anmäls innebär att huvudmannen i förlängningen riskerar att inte kunna ta sitt ansvar för att skyndsamt utreda och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Av skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i 6 kap. skollagen, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens utredning

Av Skolinspektionens utredning framgår att personalen på skolan inte alltid hinner anmäla händelser där en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Lärarna uppger att det på skolan sker många kränkningar och incidenter och att detta tillsammans med lärarnas tidsbrist gör det omöjligt att anmäla allt som ska anmälas som kränkande behandling till rektorn. Lärarna uppger i intervju att de konstant behöver prioritera att "släcka bränder" istället.

Lärarna uppger i intervju att de har fått instruktion av rektor att anmäla, och utreda kränkande behandling i så hög utsträckning som man kan, men att exempelvis det kränkande språkbruket på skolan är så pass omfattande att det praktiskt sett är en omöjlighet att anmäla allt. Till följd blir att det på skolan är många händelser som inte anmäls som kränkande behandling till rektorn, men som borde anmälas, tror lärarna. Rektorn uppger i intervju att personalen är införstådd med rutinen för kränkingsanmälningar och att hen inte känner till lärarnas upplevelse av att de inte hinner med att följa rutinen.

Läraryrket*Skolinspektionens bedömning*

Skolinspektionen bedömer att det finns lärare som undervisar i ämnen där de inte har behörighet, trots att det finns behöriga lärare att tillgå i skolenhetens organisation. Att elever får undervisning av lärare som saknar ämnesbehörighet i riskerar att påverka elevernas möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisning. Av skollagen framgår vidare att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller dessa krav, eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisning och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande (2 kap. 13 och 18 §§ skollagen).

Av förarbeten till skollagen framgår att rektorn har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för. Det betonas också att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat (prop. 2009/10:165 s. 261 f.).

Skolinspektionens utredning

Av Skolinspektionens utredning framgår att skolan tillämpar ett klassläraresystem och att det därför finns lärare som undervisar i samhällsorienterande ämnen, engelska, naturorienterande ämnen och bild där de inte har behörighet trots att det finns behöriga lärare att tillgå i skolenhetens organisation. Inför tillsynen har Skolinspektionen tagit del av en förteckning över all undervisande personal på skolenheten. Förteckningen visar bland annat lärarnas behörigheter samt vilka ämnen och årskurser de undervisar i. Av förteckningen samt intervjuer framgår att det finns lärare som undervisar i samhällsorienterande ämnen, engelska och bild i årskurserna 1-3 trots att de saknar ämnesbehörighet och som inte ingår i deras lärarlegitimation och att det finns andra lärare inom arbetslaget som har de aktuella behörigheterna. I årskurserna 4-6 undervisar legitimerade men för ämnena obehöriga lärare i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena, trots att det finns lärare med den behörigheten inom arbetslaget för mellanstadiets årskurser.

Av intervjuer framkommer att skolan tillämpar ett klassläraresystem där undervisningen i varje klass tillhandahålls av samma lärare i ett större antal ämnen, vilket innebär att lärare vid skolan undervisar i ämnen de inte är behöriga inom. I intervju uppger lärare att skälen till klassläraresystemet är att skolan tror på ett starkt mentorskap mellan elever och lärare där de bygger stabila relationer till varandra, samt att det i respektive arbetslag (lågstadiet samt mellanstadiet) sammantaget finns en bred behörighet för eventuella bedömningsfrågor.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Eftersom verksamheten vid Björketorpsskolan inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Marks kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

- Undervisningen är strukturerad och utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (5 kap. 2 § skolförordningen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 5 Kursplaner)
- Lärarna stärker elevernas vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan. (Lgr 11, 2.2. Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)
- I utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov. (1 kap. 4 § och 3 kap. 2 § skollagen, 3 kap. 12 d och f §§ skollagen, 9 kap. 4 a § skolförordningen, Lgr 11, 2.2 Kunskaper)
- Lärarna bedömer elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg; Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kunskapskrav för grundskolans ämnen)
- Betyg beslutas om i enlighet med författningarnas krav. (3 kap. 14 och 16 §§ skollagen, 10 kap. 15, 17-20 §§ skollagen, 6 kap. 5 och 7 §§ skolförordningen)
- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen, Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar)
- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elever ges en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet så att eleverna får pröva och utveckla sina intressen oberoende av könstillhörighet. (2 kap. 29 § skollagen, 10 kap. 8 a § skollagen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.8 Rektorns ansvar)

På Skolinspektionens vägnar,

2022-06-15

2022-06-15

X Åsa Stattin

Beslutsfattare

Signerat av: Åsa Stattin

X Karolina Adler

Föredragande

Signerat av: Karolina Adler

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Björketorpskolan

Fakta om Björketorpsskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Björketorpsskolan F-6 i Marks kommun under vårterminen 2022. Den 22-23 mars 2022 genomförde Skolinspektionen verksamhetsbesök med rast- och lektionsobservationer samt intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektor.

Björketorpsskolan F-6 hade vid tidpunkten för tillsynen cirka 110 elever från förskoleklass till årskurs 6. Lärarna är organiserade i två arbetslag. Skolan leds av en rektor.